

Editörden,

Farklı ve ilginç bir dönemden geçiyoruz, sanki dünyanın çivisi çıkmış. Antik dönemlerden beri her neslin yaşadığı çağa dair tekrarladığı bu beylik ifadeler nedense hala anlamlı geliyor bize. Binlerce yıllık tecrübe, bilgi ve birikime rağmen dünyanın değiştiğini ancak bu değişime insanların bir anlam veremediğinin bir itirafı olsa gerek. Bugünü anlamak ve geleceği öngörebilmek adına üretilen bilgi, kurum, kural ve değerlerin ve dahası bütün teorilerin çöktüğü bir dönemde yaşadığımızı düşünürken bir yandan da hala dünyayı değiştirebileceğimize ve kötülüğü ortadan kaldıracağımıza dair umutlar taşıyoruz. Bir Yunan tragedyası gibi asla kazanamayacağımız bir savaşı veriyoruz sanki. Çünkü geçen yüzyıllara ve verilen mücadelelere rağmen fanatizm, ayrımcılık, çifte standart, ırkçı şiddet ve soykırım hala gözlerimizin önünde gerçekleşiyor.

Soykırımın, gıda ve ilaç ambargosunun Siyonist İsrail tarafından *gelişmiş Batı dünyasının demokratik ve hukuk devletlerinin izni ve desteğiyle* bir savaş strateji olarak Filistinli Araplar üzerinde 1948’den bu yana ve şimdi artık Gazze’de feracesini atarak en bariz ve edepsizce kullanıldığına şahitlik ediyoruz. “Batının şımarık çocuğu” İsrail’e karşı dünya genelinde artan kamuoyu tepkisine rağmen demokrasi ve hukuk standartları açısından örnek aldığımız devletler ve küresel sermayenin bekçileri İsrail’e değil Filistin halkının direnişine destek veren kendi halkı üzerinde yalan, baskı ve yıldırma politikası uygulamaya devam ediyor. Bu zulmün karşısında en güçlü itham ve söylemleri üretenler, kariyerlerini ve gelirlerini riske atanlar, yani kaybedecek çok şeyi olanlar arasında bazıları “anti-Siyonist Yahudi” gibi kimlikleriyle aydın, yazar ve sanatçılar bulunuyor. “Umudunu kaybetme” tesellisi kadar bir etki yaratsalar da bu bireylere “iyi ki varsınız” diyecek kadar minnet duyuyoruz. “Yoksul Yemen’in Zeydi Husiler’i” ve “Mollaların yönettiği İran” İsrail ve Batının düşmanları olarak bombalanırken Filistin Halkının haklarının doğal savunucusu olması beklenen tüm Orta-doğu ve dünya zenginler kulübüne katılan Körfez ülkelerinin sesi boğuk olarak bile duyulmuyor. Sözde “Filistin-İsrail “ savaşında arabulucu rolü oynamak gerçekte ise dünyanın efendilerine hoş görünmek için büyük gayret göstererek dillerini bağlayıp, paralarını konuşturmak için yarışıyorlar sanki.

Sadece onlar değil önyargı, ırkçılık ve İslamofobi üzerine önemli çalışmaları yayımlayan dünyanın en prestijli Uluslararası Politik Psikoloji Topluluğu ve Dergisi 2016’dan beri Türkiye’de Tehdit Altındaki Bilim İnsanlarını desteklemek amacıyla bildiri yayımlayıp yardım bağışları toplarken (son zamanlarda Macaristan’daki ve İsrail’in Filistin Üniversiteleri üzerindeki

baskıya bir nebze tepki gösterilse de ABD ve diğer ülkelerdeki *Filistin yanlısı* akademisyen ve öğrencilere uygulanan ayrımcı ve dışlayıcı uygulamalara dair bir eleştiri henüz yapılmadı), Gazze Soykırımına dair tek bir bildiri veya sayı yayımlamaması politik psikoloji alanında çalışan camianın da bu konuda önyargılı veya baskı altında olduğuna dair kuşkuları artırıyor. Yine de umut var. Anti-semitizm söylemine dayanan Siyonizmin kendisinin bir anti-semitizm olduğunu anlamaya başlayan, etnik milliyetçiliğin ve ırkçılığın üzerinde yaşadığı bedeni yiyip tüketen bir hastalık olduğunun farkına varan insanların sayısı gün geçtikçe artıyor.

Türkiye’de Kemalist *establishment*’ı (*müesses nizam*) zayıflatıp üstün bir siyasi erke sahip olduğu ancak popüler desteği büyük ölçüde kaybettiği düşünülen bir siyasi iktidarın ve aşırı-sağ olarak nitelendirilen müttefikinin 40 yıldır süren kanlı bir çatışmanın mümessili olarak görülen bir örgüte -operasyonel olarak etkisizleştirildiği bir anda- barış elini uzatması oldukça çarpıcı bir gerçeklik olarak önümüzde duruyor. 1999’dan beri PKK lideri Öcalan ulus-devlet fikrinden vazgeçildiğini açıkça ifade etmekteydi. MHP lideri Bahçeli’nin 22 Ekim 2024’te PKK lideri Abdullah Öcalan’a, örgütü lağvetmesi koşuluyla, "Umut hakkı için başvurması ve TBMM’de DEM Parti Grup Toplantısı’nda konuşması" için çağrı yapmasıyla başlayan süreç, örgütün 12 Mayıs 2025’te fesih kararı alması ve 9 Temmuz’da sembolik bir silah yakma töreniyle beraber yeni bir sürece girdi. Bu gelişmeler hakikaten kimlik, ideoloji, iktidar, devlet vs. üzerine üretilen teorilerin temellerini sorgulamamıza yol açan olaylar olarak görülebilir ve belki de bu yüzden çoğumuza inandırıcı gelmeyebilir. Görünen o ki sadece ulusal özerklik ve egemenlik adına şiddete başvuran örgütler değil, Türkiye gibi nispeten katı ulusalcı politikalara sahip ülkelerde bile homojen ve benzersiz niteliklere sahip bir topluluk olarak ulus ve ulus-devletlerin evrenselliğinin bir aradalığına dair paradoksal fikir sorgulanmaya başlıyor.

Geleceğe dair kaygıyı ve umudu aynı şiddette taşıdığımız böylesi dönemlerde büyük gelişmelerin ve yaratıcı düşüncenin ivme kazandığını geçmiş tarihe bakarak söyleyebiliriz. Sözün özü, beşeri bilimler ve sosyal teorilerin eski önyargıları yıkarken ürettiği teori ve ideolojilerle yeni önyargılar ve itikatlar yarattığı gerçeğini göz ardı edemeyiz. Gerçek manada “görmenin” yani ötekiyle yer değiştirebilecek, ötekinin düşüncelerini onu anlayacağımız şekilde tercüme edecek ve daha paylaşılabılır bir anlam inşa edecek tarihsici (tarihin değişmez yasalarına inanan) değil tarihselci bir hermenötikin en az rasyonalist ve ampirik yöntemler kadar faydalı olduğuna dair o eski erdemin farkına varmaya başlıyoruz belki de.

Gerçeklięi açıklamaya ve dünyaya “rasyonel” bir anlam yüklemeye çalışan fikir ve ideolojilerin çok fazla gelişmiş olsalar da görüşümüzü engelleyen perdelere dönüşebileceğinin bilincinde olan bir araştırmacı nesil eskilerin yerini alacak gibi duruyor. Bu bağlamda politik psikoloji alanında çalışan ve dergimizin gelecek baskılarına katkı sağlamayı düşünen araştırmacı ve akademisyenlere bu güncel gelişmelere dair yeni bilmece ve bulmacalar kurgulayarak başlamalarını ve yazmalarını tavsiye ediyoruz.

Prof. Dr. Hayrettin ÖZLER